

Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku häälekandja

Metropoolia

Nr 52

Juuni

2010

*Sest sina saad Kristuse
tunnistajaks kõigile inimestele
selles, mida sa oled näinud
ja kuulnud. (Ap. 22,15)*

*Me tunnistame armu,
kuulutame halastust,
ei varja beategusid.
(Suurest veepühitsuspalvest)*

Liturgia Joensuu Arenal pühapäeval, 13. juunil. Pildil EAOK metropoliit Stefanus, Aleksandria patriarhaadi esindaja Mwanza metropoliit Ieronymos Tansaaniast, oikumeeniline patriarh Bartholomeos ja Soome Õigeusu Kiriku peapiiskop Leo (vt lk 3).

Foto: Ari Sirviö

Ühenda ainsa Püha Vaimu osaduseks meid kõiki, kes me võtame osa ühest leivast ja ühest karikast. (Vassilius Suure liturgiast)

Kõne Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku 2010. aasta täiskogul. Metropoliit Stefanus. **Lk 2** / Pärnu ja Saare piiskopkonna täiskogu kokkuvõte. Ülempreester Andreas Pöld. **Lk 3** / Välisuudised. Preester Sakarias Leppik. **Lk 3** / Apostlid Peetrus ja Paulus. Serge Bulgakov. **Lk 4** / Isa Porfiri vaimulik vestlus. Anargyros J. Kalliatsos. **Lk 4-5** / Jumalaema paastu- ja palvelaager Haapsalus. Vilja Raagmaa. **Lk 8**.

Foto: Gennadi Baranov

Ülipühitsetud metropoliit Stefanuse avakõne Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku täiskogul 17. juunil 2010 Tallinna Issanda Muutmise peakirikus

Armsad vennad Kristuses Tartu piiskop Eelija ja Pärnu-Saare piiskop Aleksander, kallid preestrid, diakonid, koguduste esindajad ja külalised, austatud Püha Ristija Johannese skiita õed,

Oleme tänasel päeval taas kord Jumala armust kokku saanud, et arutada mitmesuguseid meie Kirikuga seonduvaid küsimusi, uuendada Kiriku juhtorganite koosseisu ja otsustada ühiselt, milliseks kujuneb eelolev aasta nii vaimulikus kui ka ainelises plaanis.

Aasta 2009 oli tulvil paradokse: kõige paremale järgnes kõige hullem.

Parim meie Kiriku elus oli kindlasti piiskoppide pühitsemine ja nunnade tulek Saaremaale. Halvim seevastu oli 2008. aastal alanud majandusrasvused, millest ülesaamine võtab aega, kuna ka maailma majandusolukord on jätkuvalt ebakindel ning endiselt raske.

Mul ei ole kavas laskuda tehnilisest sõnavõttes nii ehk nii juttu tuleb. Pean olulisemaks keskenduda oma kõnes sellele, mis on meie Kiriku kui usuasutuse jaoks kõige tähtsam. Ükski kogukond ei saa areneda, kui iga selle liige ei vii endas läbi vajalikku pöördumist. Ma tahan sellega öelda, et igaüks meist peab ette võtma eneseanalüüsi eelkõige oma sisemise olukorra, ehk teisisõnu oma sisemise inimese nii moraalseks kui ka vaimulikuks tervendamiseks, milleta ei ole võimalik leida jõudu uuenduslikeks ettepanekuteks parema tuleviku nimel. Tegemist on millegi märksa enama kui lihtsalt tõlgendamise ja kohandamisega: me ei saa rahul olla üksnes minevikus saavutatuga, nagu kardaksime iga väiksematki muudatust tardunud tavades ja hoiakutes, mille vastu puruneb iga ennastalgav jagamise- ja ühtekuuluvusepüüdlus. Meie Kirik, meie kogudused, ühiskond, milles elame, ootavad meilt midagi muud: tõelist ja põhjalikku hingelist ja vaimulikku muutumist.

Just seda pean ma silmas, öeldes, et tervenemine peab toimuma meie sügavaimas sisemuses, ulatuma sügavimate hingesoppideni.

Olen veendunud, et igaüks meist, kes me siin oleme, on võimeline nii meie Kiriku heaks laiemalt kui ka oma koguduse heaks kitsamalt võtma endale märksa suurema vastutuse kui see, mida ta siiani on kandnud. Meie tõeline rikkus on suuremeelne headus; meie tõeline rikkus on tingimusteta pühendumine, mis on omakasuta ja vabatahtlik; meie tõeline rikkus on ehe armastus. Meil on vaja tihedamaid omavahelisi sidemeid, et mõista, millest me iga päev oma väikluse, piiratud vaimu ja vastastikuste pingete tõttu ilma jääme. Meil on vaja teha kõik endast olenev, et täita ükskõiksuse või minnalaskmise tekitatud tühimik, mis on meie suur puue kõigis tegevustes.

„Iga ristitud kristlane,“ kirjutab Liibanoni Haruani õigeuskiriku metropoliit Saba: „on täieõiguslik osaline Kiriku ehitamises; Kirikus ei ole ta kellegi töötaja. Ta ei ole tavaline käsu täitja, vaid osaleb tõeliselt Kiriku ehitamises ja kasvamises... Kirikus täiendatakse üksteist! ...See arusaam on Kiriku juhtimise keskmes. Juhtimise, mis saab teostuda üksnes läbi loova „konsensusse“, mis kogub kokku kõik, et Kristus saaks olla kõik kõigis, nagu kinnitab püha Paulus. Mitte valitsemise, mida teostatakse „hääletades“ vähemuse või enamuse loogika kohaselt. Kirikus on esmatahtsad inimestevahelised osadusuhted, isegi kui see tee on vaevaline, mitte aga jõusuhted“ (Chroniques Antiochiennes, Pariis, aprill 2010, nr 26, lk 3).

Muidugi on meil ka põhikiri, mis määrab kindlaks Kiriku toimimisviisid. Aga põhikiri ei tugine üksnes ilmalike seaduste juriidilisele täitmisele või ainult Kiriku õpetuse ellurakendamisele. Vundament, millele põhikiri toetub ja mis hingestab iga meie ettevõtmist, seisneb selles, et teha kõik vajalik, andmaks Jumalale meie sees kohta. Selle saavutamiseks peavad vaimulikud olema isad, kes võtavad koguduse liikmed oma käte vahele ... koguduse liikmed aga peavad olema vaimulikud lap-

sed, mitte vastasrinne. Tülid, vaenamine, klannistumine eesmärgiga võimule saada või kasu lõigata, on Kirikus keelatud. Tänapäeva maailm esitab meile oma uskmatusega väljakutse; kas võtame meie selle vastu usuga, küsib Tripoli metropoliit Eefraim? Tänapäeva maailm januneb jumalasõna, vaimuliku mõõtme, eneseületamise, hea sõnumi ehtsa kuulutuse, aususe, aga mitte valedel järele! Tõe ja vabaduse järele Kristuses!...“ (Chroniques Antiochiennes, Pariis, aprill 2010, nr 26, lk 7). Kas päriime eneselt pidevalt aru selle kohta, milles meie oleme eksinud, jah, ka meie, ajamata alati kogu süüd teise poole kaela?

Tahtmatult kerkib mul mitmeid küsimusi:

Kas me ehk tunneme, et kuigi ühiskond kahtlemata vajab meid, äratame temas märksa vähem huvi, kui ise arvame? Kas meie jaoks pole probleem meie kogudustes eri vanuserühmadele suunatud tegevuste puudumine ja olematud pühapäevakoolid? Kas laseb meil langeda sügavasse loidusesse ja tegevusetusesse tõsiasi, et linnas ja maal süveneb meie ükskõikse pilgu all jätkuvalt, vaikselt ja järjekindlalt ilmalikustumine, lükates kõrvale inimese kui väärtuse ja toimides kriteeriumite alusel, mis ei teeni inimese tõelisi vajadusi? Millist tähtsust omistame oma iga-päevasele tegevusele ja milline on meie hoiak omaenese vigade suhtes?

Ning kas ei seisne tõeline halb esmalt just innukuse puudumises, millega omaenese elus teoks teha Evangelium, võtta omaks elu Kristuses? Kas ei seisne tõeline halb ka selles, et kahjuks liigagi sageli seame tõelise usu armuväele vastu omaenese puuduliku usu?

Et kõige sellega hakkama saada, ei vaja me mitte kõrkust, vaid julgust, mitte provokatsioone, vaid südamerakust, mitte sehkendamist, vaid otsusekindlust. See toob meid uuesti mu tänase sõnavõtu alguse juurde: „Igaühe jaoks meist on tegemist millegi märksa enama kui lihtsalt tõlgendamise ja kohandamisega: igaühe jaoks meist on küsimus tõelises ja põhjalikus hingelises ja vaimulikus muutumises.“

Mu armsad,

Olen sügavalt veendunud, et oleme valmis ette võtma midagi palju tähtsat, palju arvestatavat kui see, mis siiani tehtud. Enamus siinoliijaist on juba palju andnud. Mina olen esimene, kes võib seda kinnitada. Jumal on usaldanud meile tohutu rikkuse, meie püha õigeusu, mida oleme alates apostlitest põlvest põlve katkematult edasi andnud, aga tänasel päeval on see rikkus midagi väärt ja huvipakkuv ainult juhul, kui anname seda edasi elavate tunnistajate-na, mitte lihtsalt minevikupärandi või ühe „teatud pisut perifeerse ja inimeste loodud traditsioonidega kultuuri“ kandjatena. Meie tulevik ja ülesanne on tunnistada õigeusku avatuse ja dialoogi õhkkonnas, osaledes täiel määral selle maa, kus me elame, ja tema ühiskonna, tema intellektuaalse mõtte arengus. Ja seda ei ole võimalik teha ilma tõeliste vaimulike sisemiste uuenemisteta meie Kirikus ning samuti, kuigi see mõnele ei meeldi, ilma oma tegevuse ning raha- ja majandusasjade ümberkorraldamiseta.

Mäe kui ilmikuid, pingutuste eest, millega olete püüdnud parimal moel ja võimalikult järjepidevalt säilitada liturgiliste jumalateenistuste rütmi ja salastuste jagamist vaatamata hulgaliselt praktilistele takistustele, et igaüks võiks osa saada vaimulikust abist ja lohutusest. Ma tunnustan samuti teie koguduse nõukogu liikmete panust ja ennastalgavuse ning koostöö vaimu, mida nad koguduste hea toimimise nimel üles näitavad. See väärrib kogu meie kiriku poolt kõige südamlikumata tänu.

Hoidku ja õnnistagu teid hea ja halastaja Issand ja täitku teid kõigi oma heade andidega ning kaitsku ja kinnitagu teid igas teie heas ettevõtmises.

Tallinnas, 17. juunil 2010

✠ STEFANUS,
Tallinna ja kogu Eesti metropoliit

Foto: Margus Lepvalts

Pärnu ja Saare piiskopkonna täiskogust

Ülempreester Andreas Pöld

8. mail, Kuressaare linna sünnipäeval ja apostel evangelist Johannese mälestuspäeval toimus Kuressaares Pärnu ja Saare piiskopkonna täiskogu. Piiskopkonna 27 kogudusest ei saanud kohale tulla vaid Kihnu Püha Nikolaose koguduse esindajad, teised olid esindatud vähemalt preestriga. Täiskogu algas palvusega Kuressaare Püha Nikolai kirikus, pärast mida pakuti kirikumajas kokkutulnutele suupistet. Piiskop Aleksander peatus oma kõnes mitmel olulisel küsimusel.

Kirikute remont. 2010. aastal rahastatakse kaht piiskopkonna kirikut: Pärnu Issanda-

muutmise katedraali ja Ööriku Püha Kolmainu kirikut. Mõlemal restaureeritakse avariilised kellatornid. Remonditaotlused tuleb kogudustel tulevikus esitada vormikohaselt EAÕK kantslerile.

Koguduste vaimne seisund. Koguduse alus on koguduse liikmed, nende usk, teadmised ja arusaamine õigeusu traditsioonidest ja õpetusest. Kõige olulisem on siin preestrite eeskuju ning nende jutlused ja õpetused. Seda saab edasi anda ka kirjalikult, jagades inimestele trükitud tekste. Olulised on pühapäevakoolid nii lastele kui ka täiskasvanutele. Hea eeskuju on Häädemeeste vaimulik laulupäev, kus kõik osalised on röömsad üheskoos olemisest. Erinevaid inimesi ühendavaid ettevõtmisi võiks toimuda ka väiksemates kogudustes.

Põlvkondade vahetumine. Siin on oluline roll lapse kasvatamisel peres. Noored peavad üle võtma vanemate pärandi. Paratamatu on ka vaimulike põlvkondade vahetumine. Tornimäel ja Mustjalas teenib selle aasta veebruarist preester Toivo Treima.

Klooster. Aasta tagasi avati Ööriku skiiita. Saarlased on röömsad nunnade üle ja püüavad neid igati aidata. Kahjuks ei rahulda väike majake Öörikul enam skiiita vajadusi ja ruumipuudus takistab kloostri arengut. Sellega seoses otsustati, et klooster laieneb Reomäele, kus on suur kirikumpleks. Kogudus saab seal aga takistamatult nunnade kõrval oma elu elada.

Pärnu ja Saare piiskopkonna täiskogu.

Tutvustati veel Kiriku majandusolukorda ja majandusaasta aruandluse vormi. Alates 2010. aastast on kirikud ja kogudused kantud Eesti Vabariigis äriregistrisse ja neile kehtib samasugune raamatupidamise ja aruandluse vorm nagu igale teisele ettevõttele. Kiriku käsutuses olevat vara tuleb aga majandada Jumala varana ja see ongi põhierinevus kiriku ja tavaorganisatsiooni majanduselu vahel. Kuid riigi jaoks on kõik ettevõtjad ühesuguses staatuses. Kirikutöök hädavajalike tulude suurendamiseks on ellu kutsutud äriühing EAÕK Varahal-

dus, mis majandab kogu kirikuvara. Varahalduse tööd tutvustas täiskogule EAÕK kantsler Martin Toon. Täiskogu lõpetas värvika ja südamliku sõnavõtuga Enn Rand Pärnumaa Pootsi-Kõpu Püha Kolmainu kogudusest.

Kirikuvalitsuse järgmise koosseisu liikmekandidaatideks valiti ülempreestrid Ardalion Keskküla ja Andreas Pöld, ilmikliikmeteks Viljo Vettik Pärnumaalt ja Tiit Aavik Saaremaalt.

Välisuudised

Foto: Andres Ois

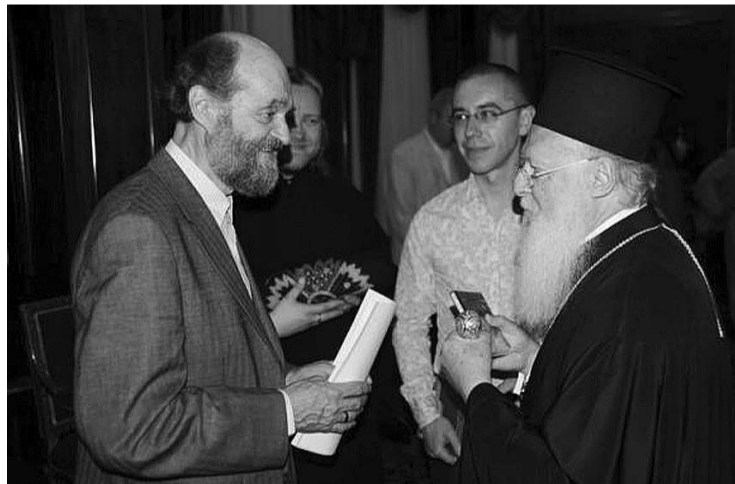
Preester Sakarias Leppik

Oikumeeniline patriarh osales Arvo Pärdi teose esiettekandel.

KONSTANTINOOPOL, 7. juuni, Metropolia – Tema Pühadus, oikumeeniline patriarh Bartholomeos I osales helilooja Arvo Pärdi uudisteose „Aadama itk” esiettekandel ajaloolises Konstantinoopoli Agia Irini kirikus ning kohtus Eesti muusikutega.

Ansambel Vox Clamantis, Eesti Filharmonia Kammerkoor ja Istanbuli Borusani sümfooniaorkester kandsid Tõnu Kaljuste juhatusel lisaks uudisteosele ette ka mitmeid teisi Arvo Pärdi tuntud teoseid, muuhulgas kõlasid „Te Deum”, „Orient and Occident”, „Alleluia-Tropus” ning hümn „Most Holy Mother of God”.

Esiettekandel, millest võtsid osa Eesti president Toomas Hendrik Ilves, Türgi president Abdullah Gül, kultuuriminister Laine Jänes ning palju Eesti avaliku elu tegelasi,

Arvo Pärt, Sakarias Leppik, Jaan Eik Tulve ja patriarh Bartholomeos.

osalesid lisaks patriarhile ka Konstantinoopolisse saabunud patriarhaadi Püha Sinodi liikmed.

Arvo Pärdi teose esiettekande oli kahe kultuuripealinna – Istanbuli ja Tallinna – ühisprojekt, mida Türgi suurim ajaleht *Hürriyet* nimetas sealse kultuuriaasta olulisimaks sündmuseks. „Mastaapne rahvusvaheline koostöö toob publikuni teose, mille on kirjutanud tänapäeva Mozart isiklikult,” kirjutas ajaleht. Eesti poolt koordineeris esiettekannet sihtasutus Tallinn 2011 eesotsas Mikko Fritzega.

Arvo Pärt ise kommenteeris oma teose valmimist: „Selles teoses pole mingit erilist kompositsiooni-printsipi, seda ma lihtsalt kirjutasin.”

Kontserdipäeva eelsel hommikul võttis Tema Pühadus patriarh Bartholomeos Arvo Pärdi koos abikaasa Nora ja ansambliga Vox Clamantis vastu oikumeenilises patriarhaadis. Patriarh tänas Arvo Pärti kui õigeusulist

heliloojat tema panuse eest maailma muusikapärandisse ning tema vaimulike sidemete eest Essexi kloostri Inglismaal.

Vestluses patriarhiga selgus muuhulgas huvipakkuv tõsiasi, et Arvo Pärdi nimepäeval – püha Areetase mälestuspäeval – toimus ka patriarh Bartholomeose ametiseseadmine.

Agia Irini kirikus, kus 381. aastal toimus II oikumeeniline kirikukogu, austas Türgi riik vahetult enne kontserti Arvo Pärti, andes talle elutöö preemia. „Aadama itk” märkis ka maestro Pärdi 75. sünnipäeva.

„Aadama itk” on kirjutatud Athose püha Siluani tekstile, mis väljendab rahvaste esisa Aadama valu ning südametunnistuse piinu tema sammu tõttu tekkinud lahutuse üle Jumala armastusest.

Athose püha Siluan oli vene päritolu hesühast, kes Athose mäe Püha Panteleimoni

kloostri elades saavutas suure sisemise vaikuse ning nägi ühes oma nägemuses ka Kristust. Püha Athose Siluan suri 1938. aastal ja kanoniseeriti oikumeenilise patriarhaadi poolt 1987. aastal.

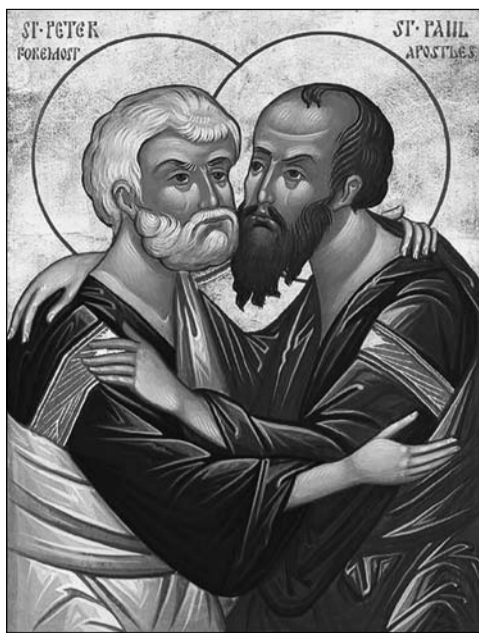
Patriarh Bartholomeos I tegi visiidi Soome

JOENSUU, 14. juuni, – ort.fi, Metropolia – Tema Pühadus, oikumeeniline patriarh Bartholomeos tegi visiidi Soome, mille käigus osales Soome Õigeusu Kiriku päeval Joensuus ja külastas Uue-Valamo ning Lintula kloostreid.

Viendat korda toimuvate Soome Õigeusu Kiriku päevade motoks oli tänava „Kirik – kogu loodu lootus” ning kirikupäevade tegevused keskendusidki peaaegselt keskkonnateemadele ja õigeusu kiriku õpetusele loodussidusus elus.

Patriarh Bartholomeos pühitses kirikupäevade toimumiskohas Joensuus sealset õigeusu kultuurikeskust, kohtus Soome Õigeusu Kiriku laste ja noortega ning osales koos vaimulikega mitmetel jumalateenistustel. Ta pidas kirikupäevade pealoengu ning jutlustas ühisliturgial.

Pärast kirikupäevi külastas oikumeeniline patriarh Uue-Valamo ja Lintula kloostri. Samuti kohtus patriarh Naantalis Soome presidendi Tarja Haloneniga. Patriarhi visiit lõppes Turus, kust ta lendas tagasi Konstantinoopolisse.

Peetrus ja Paulus (29. juuni)

Uue Testamendi tekstide lugemine vee-
nab meid, et Peetrusele kuulub kaheteist-
kümne jüngri seas eriline koht ja et ta oli
nende seast esimene. Kuid see esmasus ei
tähdendanud mitte võimu, vaid autoriteeti,
vanust ning eesistujarolli, mis kuulus talle
ainult üheskoos teiste apostlitega, mitte aga
nendest eraldi ega ilma nendeta. Peetrus oli
tõepoolest esimene apostel, kelle Kristus oli
välja valinud ja kellele Ta oli andnud erilise
ülesande: tema vanuse-esmasust ei saa keegi
eitada. Kuid tuleb ka kindlaks teha selle

esmasuse piirid, eeskätt selles, mis puudu-
tab tema isikut. Peetrus oli kaheteistküm-
nest esimene, ta oli nende juht ja esindaja.
Kristus oli kutsunud ja seadnud ta oma te-
gude ja sõnadega erilisele kohale.

Kuid lisaks neile kaheteistkümnele oli veel
kolmeteistkümnes apostel. Ta ei olnud Fil-
lippuse Kaisarea aladel ega olnud jaganud
Kristuse söömaaega jüngritega Tibeeriase
järve kaldal; seetõttu polnud ta kuulnud
Issanda üleskutset „hoia (mu lambaid)” (vt
Mt 21:15-17). Kristus ise valis ja seadis ta
apostlite sekka, teatavas mõttes Peetruse
teadmata ja väljaspool igasugust suhet te-
maga. Paulus kuulutas seda väljavalitust in-
nukalt ja ägedalt: „Paulus, apostel mitte in-
meste poolt ega mõne inimese kaudu, vaid
Jeesuse Kristuse ja Jumala Isa läbi” (Gl 1:1),
„Paulus, Kristuse Jeesuse sulane, kutsutud
apostel, välja valitud kuulutama Jumala
evangeeliumi” (Rm 1:1), „Ma teatan teile
[...], et evangeelium, mida ma olen kuuluta-
nud, ei ole inimestelt, sest mina ei ole seda
vastu võtnud ega õppinud inimeste käest,
vaid Jeesuse Kristuse ilmutuse kaudu” (Gl
1:11-12). „Kui aga Jumalale, kes minu on
ema ihust alates välja valinud ja oma armu
läbi kutsunud, oli meelepärane ilmutada
mulle oma Poega, et ma kuulutaksin evan-
geeliumi temast paganate seas, siis ma ei
hakanud arutlema liha ja verega ega läinud
ka üles Jeruusalemma nende juurde, kes
enne mind olid apostlid” (Gl 1:15-17). Ta
läks Jeruusalemma alles kolm aastat hiljem,
„Peetrusega tutvuma” (vt Gl 1:18). Ja uues-

ti läks ta Jeruusalemma alles neliteist aastat
hiljem „ilmutuse kohaselt” (Gl 2:2), et koh-
tuda apostlitega, nii et „Jaakobus, Keefas ja
Johannes, keda peetakse sambaiks, tundsid
ära mulle antud armu” (Gl 2:9) ja „et mul-
le on usaldatud evangeeliumi kuulutamine
ümberlõikamatutele nõnda nagu Peetruse-
le ümberlõigatutele kuulutamine” (Gl 2:7)
(vrd 1Ko 9:1 jj; 2Ko 11:5 jj; 12:1-14). Isegi
kui Paulus tegutses kokkupuutes ja kokku-
leppel kaheteistkümnega, kehastab ta siiski
eripärast legitiimsust: ta ütleb endal olevat
teatava autonoomia, „Peetruse ja nende suhtes,
kes temaga on”. „Eks ma ole vaba? Eks
ma ole apostel? Eks ma ole näinud Jeesust,
meie Issandat?” (1Ko 9:1). Paulust valdab
terav ja võiks isegi öelda, et sõjakas tead-
likkus oma apostoolsest legitiimsusest ja
vabadusest, nii et kõik tema teod on täiesti
sõltumatud teistest apostlitest. „Sest mul ei
puudu midagi, mis on neil, võrratuil apost-
leil!” (2Ko 12:11). Oleks imelik ja ebatäp-
ne väita, et Paulus mingil moel ikkagi allus
Peetruse esmasusele, samas kui ta ise tun-
nistab, et pole kellegi külge seotud. Paulusel
on Peetruse ja kaheteistkümne jüngri suhtes
justkui eksterritoriaalsuse õigus: meil
on ühelt poolt Paulus ja teiselt poolt apost-
lid. Kristluse uus rajaja teostas oma suure
ülesande, pannes ennast otse kõrgemalt
pärit inspiratsiooni ja apostoolse südame-
tunnistuse alluvusse. Kaheteistkümne kõr-
val ei esine ta kolmeteistkümneandana, vaid
ainsa ja ainulisena: isegi Peetrus ei esinda
teda ja ta ei allu Peetruse esmasusele. Pau-
luse kuulutatud evangeelium seab Peetruse

esmasusele piirid. Ning jumaliku ettehoold-
duse varal on mõlemad Rooma kiriku täht-
saimad apostlid¹ – linnas, kus nad mõle-
mad märtriks said. Nii et Peetruse esmasus
sellesamas kohas, kus see kõige otsesemalt
ja selgemini väljendub, polnud sugugi pii-
ramatu, sest selle piiriks oli Paulus. Just see
täendus on apostlite Peetruse ja Pauluse
ühisel mälestusteenistusel, mis on sisse sea-
tud vanadest aegadest peale ja on seetõttu
ühine Ida ja Lääne kirikule. Kirik valmis-
tab usklikke nende „kahe esimese Rooma
apostli” mälestamist ette ühise paastuga.
Nii nagu seda vastavatel teenistustel (29. ja
30. juunil) kuulutatakse, on Peetruse mä-
lestamist võimatu lahutada Pauluse omast,
nii et ei ole võimalik tähistada ainult Peetruse
esmasust (nagu oleks võinud arvata). Sel
puhul kinnitatakse Peetruse vastuvaid-
lematut esmasust, kuid samas ka Pauluse
esmasust, nii et need kaks esmasust pole
vastandlikud, vaid sobivad kokku ja täien-
davad teineteist.

Serge Bulgakov. *Les deux saints premiers
apôtres Pierre et Jean*. Ed. F. X. de Guibert,
2010, lk 53-55.

¹ Kahekesi koos seadsid nad Rooma
piiskopitoolile Linuse, kes sai apostlite järg-
laseks (Irenaeus, *Adversus Haereses – Eksiöpetuste
vastu* – 3, 31).

Jumala uksele koputa viisakalt, palves ja usaldusega

Anargyros J. Kalliatos

Pikki aastaid tegi mulle muret üks isiklik
probleem. Ja nii kaua, kuni see oli lahenda-
mata, ei saanud mu vaimulik isa minu pä-
rast rahu. Iga kord, kui me kohtusime, tuli
see ühine mure meil jutuks.

Isake, kelle peal oli Jumala arm, nägi minu
meeleheidet ja visadust. See viimane, ilma
liialdamata, avaldus enneolematu nõudlik-
kusena: ma olin jõudnud nii kaugele, et ma
mitte enam ei palunud Jumalalt oma prob-
leemile lahendust, vaid lausa nõudsin seda!
Ja küsisin Temalt ka viivitamise põhjust!

Isake Porfiri, kes oli kogu lugu algusest
peale jälginud ja ka minu absurdset nõud-
likkust tähele pannud, tahtis mind noo-
mida ja meelearandusele juhtida. Niisiis
kutsus ta mu ühel päeval metsa jalutama, et
jalgu sirutada, nagu ta seda põhjendas, sest
suurema osa ajast veetis ta liikumatult. Ent
nagu hiljem selgus, polnud jalasirutus siiski
jalutuskäigu põhjuseks, õigemini, polnud
ainuke eesmärk. Niisiis, kui me jalutasime
kahekesi männimetsas, rääkis ta kõigepealt
Jumala suurusest: loodus ise väljendab seda,
selles on koos nii väikesed põõsad kui ka
suured puud... Siis pöördus ta äkki minu
poole ja küsis:

„Võid sa mulle öelda, mitu okast on sel
männil meie ees?”

„Miljoneid...”

„Kindla peale miljoneid, aga ma tahan tea-
da, mitu tal neid täpselt on!”

„Selleks et teile täpselt arvu öelda, pean ma
nad üle lugema.”

„Sa ei suuda neid kunagi üle lugeda, isegi
kui kulutaksid selleks terve elu! Mitte üks-
nes sellepärast, et neid okkaid on loenda-
matu hulk, miljoneid, nagu sa väga õigesti
ütlesid, vaid ka sellepärast, et iga kord saak-
sid erineva tulemuse! Võta siis teadmiseks,
et see arv, mida sina ja mina kunagi teada
ei saa, on Jumalal teada, ilma et ta peaks
neid loendama hakkama, nagu meie seda
teeme. Ja Ta ei tea mitte üksnes selle suure
männi okaste arvu, vaid iga männi okkad,
olgu see suur või väike, on Tal teada. Ja mis
veelgi tähtsam: Ta jälgib kõigi nende okaste
elukäiku sünnist surmani. Ta teab täpselt,
kui ükski neist langeb, ja millal see juhtub.
Täpselt niisamuti tunneb Ta iga juuksekar-
va sinu ja ka minu peas, iga inimese peas.
Ükski neist ei saa ära kukkuda ilma Tema
teadmata või veelgi enam, ilma et Ta seda
tahaks!”

„Niisiis,” jätkas isake, „kui Jumal tunneb
kõiki neid tähtsusetuid asju, nagu lehtede
arv puu otsas või juuksekarvade arv inimese
peas, ja kui Ta nende eest samas ka hoolt
kannab, kas on siis võimalik, et Ta jätab
sinu probleemi tähele panemata, või veelgi
enam, on selle suhtes ükskõikne? Kindlasti
mitte! Sada korda ei! Mida me võime sellest
järeldada?”

„Ma ei tea. Teie, isake, oskate mulle öelda,
mida see tähendab...”

„Mispärast pean mina sulle seda ütleva?
Kas sa siis ise ei mõista? Sina oled tark mees:
oled preestri poeg, kasvasid üles kiriku sein-

te vahel, su isa Johannes oli püha mees, kes
sulle omal kombel meie püha usku iga päev
õpetas. Oled lugenud mitmeid raamatuid
ja oled olnud minu vaimulik laps palju aastaid,
ja sa ei tea, mida sellest järeldada, kui
Issand ei vasta meie palvele?”

Järgneb vaikus.

„Olgu, ma ütlen sulle. Kui Jumal ei anna
meile midagi, mida me Temalt visalt palu-
me, võib olla kaks põhjust: Ta teab, et see
pole meile kasuks, või ei tea meie, kuidas ja
millal seda Temalt paluda. Ei ole välistatud,
et need kaks esinevad korraga. Mis puutub
esimesse võimalusse, siis ei tea mitte keegi
vastust, sest Issanda teed on äraarvama-
tud! Seepärast vaikisin ka mina. Ent teise
võimaluse kohta on mul palju öelda. Kõige-
pealt, kui me palume midagi Jumalalt, siis ei
tohi me jalaga vastu maad pörutada ja Talle
öelda: „Ma tahan seda otsekohe!” Niisugu-
ne käitumine pole mitte üksnes lubamatu,
vaid selles väljendub selgesti jumalakart-
matu suhtumine meie Loojasse. Kes sa
niisugune oled, ja kes olen mina, et võiksin
midagi nõuda meie Jumalalt, ning kes on sel
juhuil Tema, et selliseid nõudmisi täita?”

„Aga, isake, ma pole midagi palunud nõud-
likul toonil ega ole ka tähtaegu andnud. Te
teate seda hästi, kuna mul mure juba pike-
mat aega...”

„Just seda ma püüangi praegu seletada:
põhjust, miks lahendus viibib. Kui me pa-
lume midagi Jumalalt, siis palume seda
alandlikul toonil, viisakalt ja mõnda aega.
Kui näeme, et Jumal keeldub meie palvet
kuulda võtmast, siis me lõpetame oma pea-
lekäimise. Sest mida enam me millegi poole
püüdleme, seda enam see meist kaugeneb.
Seepärast lõpetamegi vastuse otsimise. Ja

kui meie oleme oma palutud asja unusta-
nud, tuleb vastus nii, et me arugi ei saa. Sest
Jumal ei unusta! Ta sai meie sõnumi kätte.
Ta peab seda meeles, kuni tuleb õige aeg
ja siis Ta vastabki meile. See ongi põhjus,
miks me ei tohi Jumalale peale käia – olgu
olla, otsekohe! –, et Tema teeks, mida me
tahame, ja veelgi enam, siis kui me seda ta-
hame. Visa pealekäimine on sel juhul vas-
tunäidustatud, sest sellest tuleb hea asemel
ainult halba. Ütleksin isegi, et kui visadus
muutub pealetükkimiseks ja kui selle alli-
kaks on järeleandmatu isik nagu näiteks
sina, ei saa sellest tulla midagi head. Ma
tahan, mu laps, et sa mõistaksid, et me ei
tohi Jumalale peale käia ega püüda Tema
tahte teokssaamist kiirendada ettekäändel,
et see oleks meile rõõmuks, või veelgi enam,
et see juhtuks siis, kui meie seda tahame.
Kui me tahame midagi saada, ei tohi me
seda taga ajada, vaid peame selle jätma Ju-
mala hooleks. Muidu on nii, et mida enam
me nõuame midagi, seda enam see asjaolu
meist kaugeneb. Võtame võrdluseks oma
varju tagaajamise: võid joosta kõigest väest,
kuid teed seda asjatult, sa ei saa oma varju
kunagi kätte. Sest ta jookseb samavõrd kui
sinagi!

Kas nüüd mõistad, mu laps, mis ma sulle
visadusest rääkisin?”

„Sain aru, isake, aga ma ei saa nõustuda...”
„Olgu siis, toon sulle veel ühe lihtsa näite,
ja sa näed ise, et jääd minuga nõusse. Võ-
tame ühe purgi, millel on nii suur suu, et
saad sellest käe sisse pista ja ka välja võtta.
Oletame, et pistad käe purki ja surud sõr-
med rusikasse – kui sa nüüd püüad kätt
välja tõmmata, saad isegi aru, et see on voi-
matu, ükskõik, kuidas sa ka ei püüaks. Sa

võid oma tegevuses olla järjekindel päevi, kuid, aastaid, ilma vähimagi tulemuseta. Ometigi, niipea, kui käe rusikast lahti lasted, saad selle välja sama kergesti, kui purki sisse pistes! Samuti on lood sinu probleemiga. Niikaua, kuni käid peale, et lahendus saabuks, see hoopis kaugeneb. Ja pea meeles, kui soovid oma probleemile lahendust, siis lihtsalt esita oma palve. Tema otsustab. Oota Tema vastust rahus ja usus. Kui sa toimid nii, saad positiivse tulemuse. Kui aga jätkad peaelkäimist nagu seni, saad vastupidise tulemuse. Soovitan sul jätta oma probleem rahule, kui tahad, et Jumal sellega tegeleks!”

„Aga, isake, mida tähendab siis „koputage ja teile avatakse, ning paluge ja teile antakse”? Kas see ei käi minu kohta? Kui ma lõpetan kloppimise Jumala uksele, kuidas saab Ta siis mulle avada? Ja teisalt, kui lõpetan Tema anumise, kuidas Ta saab siis mulle anda?” „Ukse avamine sõltub uksele koputamise viisist ja andmine küsimise toonist. Näiteks, kui sul on jultumust koputada uksele jõhkralt ja ähvardavalt, võid küll kindel olla, et seda ust ei avata sulle kunagi! Ja isegi kui avatakse, ära oota, et peremees sind lahkelt vastu võtab, vaid saad hoopis keretäie! Kui sa aga koputad viisakalt ja alandlikult, avatakse üks ja peremees ise võtab su lahkesti vastu.

Sama juhtub ka siis, kui sa küsid kelleltki midagi. Kui küsid häbematul kombel ja ähvardades, ei saa sa soovitud kunagi. Kui aga küsid viisakalt ja alandlikult paludes, saad kohe. Seda enam väärtuslikud on need nõuanded Jumala puhul. Ta ei ole nõus ei survega, ülbusega, ega – veelgi vähem – mis tahes ähvardustega. Oh häda, kui sellised asjad oleksid võimalikud! Näed siis, et ei piisa üksnes Jumala uksele koputamisest. Me peame ka teadma, kuidas koputada, kui tahame, et meile avataks. Samamoodi on siis, kui me Jumalalt midagi palume. Ka sel juhul ei ole tähtis meie pal-

ve hulk, vaid esitusviis.” „Aga, isake, miks ei palu teie ise Jumalat minu palve rahuldada, teie, kes te oskate Jumala uksele koputada ja õigesti paluda, ja kes on Tema kõige lähedasem?” „Mu laps, sellepärast, et ma ei taha Jumalat sundida. Ja sedasama soovitan ka sulle. Ära kunagi sunni Jumalat oma palveid kuulda võtma, kui soovid, et sinu probleemile tuleks lahendus. Vastupidi, tõenda oma kannatlikkust ja vastupidavust, ning sa näed, kuidas see sulle kasuks tuleb!” Père Porphyre, Anthologie de conseils. Lausanne, L'Age d'Homme 2007, lk 290–297.

Фото: Геннадий Баранов

Речь митрополита Стефана на соборе Православной Церкви Эстонии 17 июня 2010 г. в кафедральном храме Преображения Господня

Возлюбленные братья во Христе епископ Тартуский Илия и епископ Пярнуский и Саареский Александр! Дорогие священники, диаконы, представители приходов и гости! Честные сестры скита Святого Иоанна Крестителя!

Сегодня милостью Божией мы снова собрались здесь, чтобы обсудить различные вопросы, связанные с нашей Церковью, обновить состав руководящих органов Церкви и сообща решить, каким будет для нас предстоящий год, как в духовном, так и в материальном отношении.

2009 год был полон парадоксов: лучшее сменялось худшим.

Наилучшим в жизни нашей Церкви были, несомненно, архиерейские хиротонии и поселение монахинь на о. Сааремаа. Наихудшим – финансовые трудности, начавшиеся еще в 2008 г. Преодоление их потребует времени, так как мировая экономическая обстановка по-прежнему нестабильна.

Яне буду вдаваться в технические подробности, о которых вы узнаете из дальнейших докладов. Моя речь будет посвящена тому, что является наиболее важным для нашей

Церкви как религиозной организации. Ни одно сообщество не может развиваться, если каждый его член не работает над собой, не добивается необходимых внутренних изменений. Я хочу сказать этим, что каждый из нас должен предпринять самоанализ прежде всего во имя оздоровления своего внутреннего состояния, своего внутреннего человека. Оздоровления как морального, так и духовного, без которого невозможно найти силы для принятия новаторских предложений во имя лучшего будущего. Нам необходимо нечто большее, чем толкование и приспособление: мы не можем удовлетвориться лишь тем, что было достигнуто в прошлом, как будто мы боимся любого малейшего изменения в окаменевших традициях и твердых позициях, о которые разбивается всякая попытка к объединению и солидарности. Наша Церковь, наши приходы, общество, в котором мы живем, ждут от нас совсем иного: истинного и глубинного душевного и духовного преобразования.

Именно это я имею в виду, когда говорю, что оздоровление должно произойти внутри нас, в самых глубинах, дойти до самых дальних закоулков нашей души.

Яубежден в том, что каждый из присутствующих способен взять на себя большую ответственность, чем та, что он несет сейчас. Я говорю и рас-

ширительно обо всей нашей Церкви, и конкретно о ваших приходах. Наше истинное богатство – это великодушная доброта, наше истинное богатство – это безусловная самоотдача, бескорыстная и добровольная, наше истинное богатство – это настоящая любовь. Нам необходимо создать более тесные взаимоотношения для того, чтобы понять, чего мы лишаемся из-за нашей мелочности, ограниченности и обоюдного напряжения. Нам необходимо сделать все, от нас зависящее, чтобы заполнить те пробелы, которые возникли вследствие безразличия или халатности, это наш большой недостаток во всех наших предприятиях.

«**К**аждый крещеный христианин», – пишет митрополит Бострийский Савва, – «есть полноправный участник строительства Церкви, в Церкви он не чей-то работник. Он не обычный исполнитель, он по-настоящему участвует в строительстве и росте Церкви... В Церкви мы дополняем друг друга! ...Управление Церковью базируется на этом представлении. Управление, которое может быть осуществлено только через творческий «консенсус», который собирает всех для того, чтобы Христос мог стать все во всем, как говорит апостол Павел. Здесь не может быть управления, которое осуществляется путем голосования в соответствии с логикой меньшинства или большинства. В Церкви на

первом месте – человеческие отношения сопричастности, даже если путь к этому труден, но не отношения силы» (Chroniques Antiochiennes, Paris, ed. no 26, 26 avril 2010, p. 3).

Конечно, у нас есть Устав, устанавливающий способы действия Церкви. Но устав основывается не только на юридически корректном исполнении мирских законов и не только на внедрении в жизнь учения Церкви. Фундамент, на котором зиждется церковный устав, то, что одушевляет любое наше предприятие, это максимальная самоотдача, мы делаем все возможное, предоставляя при этом Богу место внутри нас. Для того, чтобы достичь этого, священники должны быть отцами, берущими своих прихожан под крыло, а прихожане – духовными детьми, а не оппозицией. Ссоры, вражда, разделение на враждующие лагеря ради получения власти или собственной выгоды в Церкви запрещены. «Современный мир бросает нам вызов своим безверием. Примем ли мы его с верой», – спрашивает митрополит Триполийский Ефрем: «Современный мир жаждет Слова Божиего, духовного измерения, преодоления себя, настоящей проповеди Благой Вести, честности, а не лжи! Истины и свободы во Христе!...» (Chroniques Antiochiennes, Paris, ed. no 26, 26 avril 2010, p. 7). Спрашиваем ли мы себя постоянно, в чем мы ошиблись? Да, и мы тоже, не сваливая все время

вину на кого-то другого?

У меня невольно возникает несколько вопросов.

Чувствуем ли мы, что, хотя общество несомненно и нуждается в нас, его интерес к нам гораздо меньше, чем мы думаем? Не считаем ли мы проблемой отсутствие в наших приходах направленной на различные возрастные группы деятельности, отсутствие воскресных школ? Не впадаем ли мы в глубокую апатию и бездействие от осознания того факта, что в городах и селах под нашим безразличным взглядом тихо и последовательно продолжается секуляризация, устраняющая человека как ценность и действующая на основании критериев, служащих не для удовлетворения настоящих потребностей человека? Какое значение мы придаем своей ежедневной деятельности и как мы относимся к собственным ошибкам?

И, наконец, не состоит ли настоящее зло прежде всего в

отсутствии ревности, с которой следует проповедовать Евангелие своей жизнью, принять жизнь во Христе? Не состоит ли настоящее зло также в том, что мы, к сожалению, слишком часто истинной силе веры противопоставляем свою несовершенную веру?

Для того, чтобы справиться со всем этим, нам нужна не гордость, но смелость, не провокации, но смиренномудрие, не суетливость, но решимость. Все это возвращает нас к началу моей сегодняшней речи: «Каждому из нас необходимо нечто большее, чем толкование и приспособление: для каждого из нас необходимо истинное и глубинное душевное и духовное преобразование».

Возлюбленные мои!

Я глубоко убежден в том, что мы готовы предпринять нечто гораздо более важное, нечто гораздо более значительное, чем то, что было сделано до сих пор. Большинство присутствующих

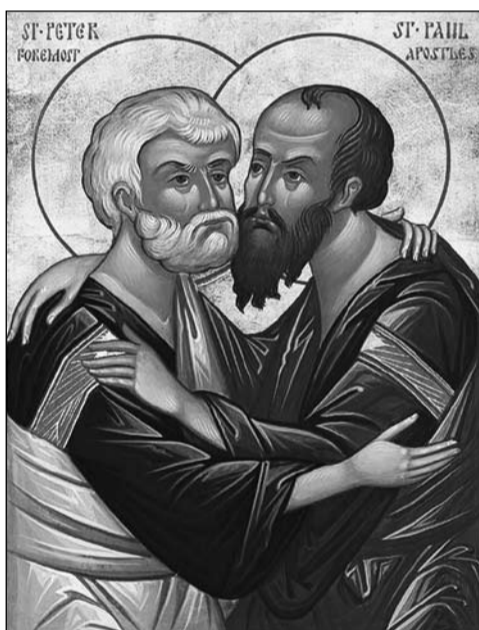
уже много потрудились во благо нашей Церкви. И я первый свидетельствую об этом. Бог довел нам немислимое богатство – нашу святую православную веру, которую мы непрерывно передаем от поколения поколению с апостольских времен, но сегодня это богатство может иметь ценность и представлять какой-либо интерес лишь в том случае, если мы передаем его как живые свидетели, а не просто носители наследия прошлого или некоей «маргинальной культуры, окаменевшей в традициях, созданных людьми». Наше будущее и наша задача – исповедовать открытость и диалог православия в обществе, в полной мере участвуя в развитии той страны, в которой мы живем, ее общества и ее мысли. И это невозможно осуществить без настоящих духовных внутренних обновлений в нашей Церкви, а также, хотя это и не всем нравится, без собственных усилий и без реорганизации финансового и экономического устройства.

Я благодарю всех вас, духовенство и мирян, за те усилия, которые вы приложили для того, чтобы сохранить наилучшим образом по возможности постоянный богослужебный ритм и совершение таинств, несмотря на многие практические препятствия, чтобы каждый мог получить духовную помощь и утешение. Я ценю также вклад в общий труд и самоотверженность членов правлений ваших приходов, работающих во благо Церкви. Все это достойно сердечной благодарности всей нашей Церкви.

Да сохранит и благословит вас благой и милосердный Господь и да исполнит всех вас Своих благих даров, да защитит и укрепит вас во всяком вашем благом начинании.

Таллин, 17 июня 2010

✠ СТЕФАН,
Митрополит Таллинский
и всея Эстонии

ПЕТР И ПАВЕЛ

(29 июня/12 июля)*

Сопоставление новозаветных текстов убеждает нас в том, что Петру апостолу принадлежало, действительно, особое первое место среди двенадцати, но это был не примат власти, а авторитета, старшинства, первостепенности, который притом принадлежал ему лишь в соединении со всеми, но не без всех и не помимо всех. Петр был воистину первоапостолом по избранию и предназначению Христову, и этого его старшинства невозможно отрицать. Однако, его необходимо и ограничивать, и, прежде всего, в личном отноше-

нии. Петр имеет первенство среди двенадцати, как их глава и представитель, призванный и провозглашенный Христом, который и делом и словом выделял Петра, утверждал его петровство.

Однако, кроме двенадцати, оказался еще и тринадцатый апостол, который не был на пути в Кесарию Филипову и не обедал со Христом и учениками у моря Тивериадского, а, стало быть, не слышал и троекратного «паци». Он был избран и поставлен в апостолы самим Христом, так сказать, вне ведения Петра и какого-либо отношения к нему, и это свое избранничество он утверждал с особенной ревностью и силою. «Павел апостол (избранный) не человеками и не через человека, но Иисусом Христом и Богом Отцом» (Гал. 1, 1), «раб Иисуса Христа, призванный апостол, избранный к благовестию Христову» (Рим. 1, 1), «принял Евангелие и научился не от человека но чрез откровение Иисуса Христа» (Гал. 1, 11–12). И «когда Бог, избравший меня из утробы матери моей и призвавший благодатию Своею благоволил открыть во мне Сына Своего, чтобы я благовествовал Его язычникам: я не стал тогда же советоваться с плотью и кровью и не пошел в Иерусалим к предшествующим мне апостолам» (Гал. 1, 16–17), и лишь три года спустя ходил в Иерусалим «видеться с Петром» и потом, 14 лет спустя «по откровению»

ходил в Иерусалим видеться с апостолами, получить признание в том, что ему «вверено благовествование для необрезанных, как Петру для обрезанных» от Иакова, Кифы и Иоанна, «почитаемых столпами» (Гал. 2, 7–10). Ср. 1 Кор. 9, 1 и след.; 2 Кор. 11, 5 и след. – 12, 1–14. Неоспоримо, что апостол Павел, хотя работал и не без соприкосновения и согласия с двенадцатью, но представляет собою самозаконное явление, утверждает собою какую-то свою автономию от «Петра и иже с ним». «Не апостол ли я? Не свободен ли я? Не видел ли я Иисуса Христа Господа нашего?» (1 Кор. 9, 1). В Павле живет яркое, и можно сказать, воинствующее сознание своей апостольской самозаконности и свободы, как и вся его деятельность фактически протекает совершенно самостоятельно от прочих апостолов. «Ибо у меня ни в чем нет недостатка против высших апостолов» (2 Кор. 12, 12). Странно и неверно было бы утверждать, будто и Павел был как-то связан приматом Петра, между тем, как он сам сознает себя никем не связанным. Павел является как бы экстерриториальным для Петра и двенадцати: Павел на одной стороне, апостолы на другой. Новый «основатель христианства» делает свое великое дело, повинувшись непосредственно внушениям свыше и веляниям своей апостольской совести. Наряду с двенадцатью, он не тринадцатый, но единственный,

один, его и Петр не представляет, и он недоступен его примату. Благовествование Павла есть граница примата Петра. И Провидению было угодно, чтобы оба оказались первостепенными Римской Церкви, где и прияли мученическую кончину. Таким образом, примат Петра в месте его прямого и наибольшего проявления оказался фактически не безусловен, ибо имел границу в Павле. Такое же значение имеет и издревле установленное, а потому общее Церкви восточной и западной совместное празднование памяти святых и первоверховных апостолов Петра и Павла. К чувствуванию этой римской первоуницы церковь подготавливает верующих общим постом. Делать из памяти Петра и Павла торжество примата одного ап. Петра (как это было естественно ожидать) оказывается невозможно по смыслу этого празднования, как оно истолковывается в соответствующих богослужениях (29-го и 30-го июня). Здесь самым решительным образом устанавливается «первоверховенство» Петра, но устанавливается вместе с тем и «первоверховенство» Павла, притом так, что оба эти первенства не противоречат друг другу, но совмещаются и взаимно восполняются.

* Протоиерей Сергей Булгаков. Святые Петр и Иоанн: Два первоапостола. Париж: У.М.С.А.-PRESS, 1926. С. 39–42.

Настойчивость и «бутыль»*

Анаргирос Калиацос

В течение многих лет меня занимал один очень важный вопрос личного характера. Я никак не мог его решить и Батюшке из-за этого не давал покоя. При каждой нашей встрече мы должны были хоть несколько слов сказать на тему, известную нам обоим.

Разумеется, каждый раз Батюшка пытался меня успокоить, несмотря на то, что и сам видел все препятствия, которые стояли на пути решения этой проблемы.

Батюшкины отговорки меня не устраивали, хотя мы подолгу беседовали об этом. Батюшка приводил много серьезных и мудрых аргументов, а я имел дерзость возражать ему, говоря: «Батюшка, не убеждайте меня, все равно не убедите!»

Отец Порфирий тогда очень расстраивался, хотя и я расстраивался не меньше, чем он сам. Порой мое огорчение переходило границы разумного, и я впадал в отчаяние. Я понимал, что это моя личная проблема и решения в будущем не предвидится.

Батюшка с помощью благодати Божией видел, вернее, прозревал безнадежность моего положения. Однако моя настойчивость становилась требовательной, претензиям моим не было предела. Я доходил до того, что уже не просил у Бога, а требовал, чтобы Он разрешил мои трудности! Вдобавок я требовал еще и... отчета, почему Он «запаздывает»! Как ни печально, но все, к сожалению, было именно так.

Понимая ситуацию, старец Порфирий имел намерение меня образумить. Однажды он предложил прогуляться вместе с ним по лесу, так как, по его словам, он долго не выходил на воздух. Однако, как оказалось, цель у Батюшки была иная, а прогулка была лишь предлогом.

Итак, мы шли рядом по сосновому лесу, и отец Порфирий говорил мне о величии Божиим, которое выражает вся природа; о том, что это величие проявляется и в самом малом кустике, и в высочайшем дереве. Вдруг, обернувшись ко мне, он спросил:

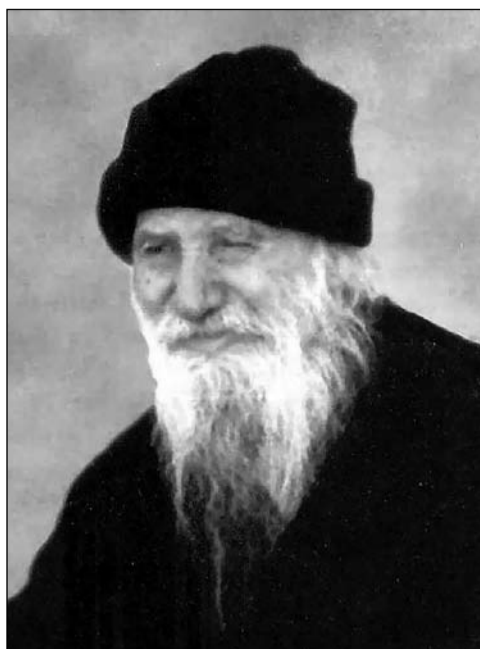
— Можешь ли ты мне сказать, сколько иголок на этой сосне?

— Миллионы...

— Миллионы. Да, но я хотел бы знать точно.

— Чтобы сказать точно, надобно их сосчитать.

— Никогда ты не сможешь их сосчитать, даже если всю свою жизнь

Отец Порфирий.

посвятишь этому! И не только потому, что они бесчисленны, что их миллионы, как ты правильно заметил, но и потому, что каждый раз у тебя получались бы разные результаты! Так вот, ни ты, ни я этого знать не можем и не узнаем никогда. Только Бог знает, даже не считая их. И Он знает количество иголок не только на этой сосне, но и на каждой из них. Ему ведомо также, сколько листьев на каждом дереве, большом или малом. И, что самое важное, Он наблюдает за ними и хранит каждое из них со дня рождения до дня гибели. И Он знает, когда каждое из деревьев упадет. Так же точно Ему ведомо, сколько волос на твоей и моей голове, сколько волос на каждом дереве, большом или малом. И, что самое важное, Он наблюдает за ними и хранит каждое из них со дня рождения до дня гибели. И Он знает, когда каждое из деревьев упадет. Так же точно Ему ведомо, сколько волос на твоей и моей голове, сколько волос на голове у каждого человека, и ни один волосок не упадет без того, чтобы Он этого не знал, а в особенности если не будет на то воли Его!

Итак, если Бог знает такие мало-важные вещи, как число листьев на деревьях, число волос на голове каждого человека и заботится обо всем, то может ли быть, чтобы Он не знал о твоей проблеме? Более того, чтобы Он был безразличен к ней? Конечно нет! Тысячу раз нет! Следовательно, что происходит?

— Я не знаю, Батюшка. Вы мне скажите, что происходит?

— Почему я тебе должен это говорить и почему сам ты этого не понимаешь? Ты ученый, ты сын священника, ты вырос в церкви, твой родной отец — отец Иоанн, святой человек. Он ежедневно учил тебя нашей святой вере, ты столько книг прочел и столько лет являешься моим духовным сыном и, однако, до сих пор не понимаешь, почему в таких случаях Господь отказывается нам что-либо дать?

Я молчал.

— Так вот. Когда Бог нам чего-то не дает, а мы продолжаем от Него упорно требовать, то Он молчит. И это случается по двум причинам: либо Он нам не дает чего-то ради нашего блага, либо мы не знаем, что и когда просить у Него. Не исключено, что в данном случае обе причины имеют место.

Что касается первой причины, то никто не может сказать, почему Бог не откликается. Ибо пути Господни неисследимы и неисповедимы! Поэтому мне нечего тебе сказать. Что же касается второго, то я мог бы многое тебе объяснить.

Прежде всего, когда мы чего-то просим у Господа, мы не должны упорно говорить: «Сейчас я хочу этого». Это не только недопустимо, но и есть великое неуважение к Создателю нашему. Кто ты такой или, если хочешь, кто я такой, что могу требовать чего-либо от Господа, да еще назначать ему время, когда Он должен это сделать?

— Но, Батюшка, я не требовал и не ставил временных пределов, вы же знаете. Но вопрос этот так затянулся...

— Именно причину задержки я тебе и объясняю. В течение определенного времени мы чего-то просим у Бога, но когда видим, что Бог нам отказывает, мы перестаем просить и беспокоить Его, поскольку чем больше мы требуем, тем дальше Он отходит от нас. Поэтому мы должны перестать требовать. И когда мы уже почти забудем об этом, оно само придет, и мы даже не поймем откуда. Потому что Бог не забывает. Он принял от нас просьбу. Он ее знает, и, когда Сам увидит, что настало время исполнить ее, Он нам дарует просимое. Итак, мы не должны требовать у Бога то, чего хотим, и тогда, когда хотим. Настойчивость в этих случаях противопоказана. Когда же человек упорствует, как ты например, это до добра не доведет. Вообще, чадо мое, я хочу, чтобы ты понял: мы не должны настаивать на том, чтобы Бог изменил Свою волю. Мы должны все предоставить Его святой воле.

Упорство же наше подобно погоне за тенью: сколько бы ты ни бежал за ней, ты ее не поймашь. Бежишь ты — убегает она. Ты понял, чадо мое, что я тебе сказал об упорстве? — Понял, Батюшка, но я не могу согласиться...

— Тогда я приведу тебе один пример, и ты согласишься со мной. Возьмем большую бутылку, имеющую такое отверстие, что туда свободно может войти твоя рука и, разумеется, выйти обратно. Но если ты, держа руку в бутылке, сожмешь ее в кулак, то, сколько бы ты ни старался вытащить ее из бутылки, ты не сможешь этого сделать. Ты можешь упорствовать дни, месяцы, годы, но безрезультатно. Однако как только ты разожмешь кулак и раскроешь пальцы, твоя рука выйдет из бутылки так же свободно, как и вошла внутрь!

То же и с твоей проблемой. Чем больше ты настаиваешь на ее решении, тем больше оно удаляется от тебя. И помни, что я тебе скажу: если ты хочешь, чтобы твоя проблема успешно разрешилась,

перестань упорствовать. Бог знает твои обстоятельства. Ты сделал «запрос». Ему решать. Жди Его ответа спокойно и с верой. Если ты будешь так поступать, то дождешься положительного результата. Если же будешь настаивать на своем, то результат будет обратным.

Я тебе советую: перестань заниматься своим вопросом сам, если ты хочешь, чтобы им занимался Бог!

— А как же: стучите, и отворят вам, просите, и дано будет вам? Как с этим быть, Батюшка? Разве к моему случаю это не подходит? Если я перестану стучать в дверь Божию, то кто мне ее откроет? И если я перестану просить, кто мне даст?

— Это зависит от того, как ты стучишь, чтобы тебе открыли, и, опять же, как ты просишь, чтобы тебе дали. Если, например, ты стучишь нагло и с угрозами, будь уверен, что дверь для тебя не откроется никогда. И даже если она откроется, то не жди, что тебя примет хозяин, скорее всего, тебя изобьют! Если же ты будешь стучать в дверь деликатно и умоляюще, то она широко перед тобой распахнется, и хозяин дома окажет тебе всяческое гостеприимство!

Ведь так же и здесь, на грешной земле: если ты требуешь и угрожаешь, то никогда ничего не получишь! Если же ты просишь деликатно и умоляюще, то сразу получишь просимое.

В еще большей степени это относится к Богу. Он ни от кого не принимает ни давления, ни наглости, ни тем более угроз. Горе тому, с кем такое случается!

Теперь видишь, что недостаточно просто стучать, но надобно стучать так, чтобы нам открыли. Так и у Господа: дело не в количестве наших прошений, а в том, как мы подаем их Ему.

— Тогда, Батюшка, почему же вы не попросите у Бога удовлетворить мою просьбу, если вы так хорошо знаете, как надобно стучаться в дверь, как просить, и имеете перед Ним великое дерзновение?

— Потому что, чадо мое, и я не хочу настаивать перед Богом. И тебе не советую. Никогда в молитвах не принуждай Господа. Прояви выдержку и терпеливо жди — и увидишь, какую пользу тебе это принесет.

*Анаргирос Калиацос. Идеже хочет Бог. Жизнь и чудеса старца Порфирия.

Järelemõtteid paastuaegsest palvelaagrist

Teofile Vilja Raagmaa

19. märtsi õhtul võttis Haapsalu Maria-Magdaleena kogudus oma majas vastu paastu- ja palvelaagrist osa saajaid. Kokku oli tulnud kümme palvetajat Leena Helena Tõlpti eestvedamisel Eestimaa eri paigust. Eesmärk oli ühiselt õppida ja teha tööd, koos teenida Issandat ja olla osaduses. Seekordse laagri läbiv teema „Esmalt Jumalariiki otsige, siis kõik ülejäänud antakse” hargnes vestlusteemadeks „Milles seisneb Jumalariigi otsimine” diakon Aabraham Tõlpti juhtimisel ja „Mis on Jumalariik ja kust seda otsida” preester Jüri Ilvese juhtimisel. Pärast kirjakohtade lugemist ja mõistete selgitamist said laagrilised jagada oma mõtteid, tundeid ja kogemusi. Kõlasid sellised märksõnad nagu Jumalariik, armastus, usaldus, hinge- rahu, sisemine tasakaal, usukindlus, lootus, palvejõud, tõe tee, evangeeliumisõna, inimitahe, Jumala tahe, eneseleidmine, andestus, andlikkus, mina-olemus jne.

Oli suure paastu aeg, mil looduses on valmidus uueks sünniks soojuses ja valguses, nii ka inimesel looduse osana. Lisaks veel Jumala eriline hoolitsus võimalusena õõnust ärgates algaval hommikul iga teadliku hingetõmbega uuesti elule sündida. Igal hommikul saan võimaluse otsida Jumalariiki, mis on kõikjal, on taevas ja maa peal ja eelkõige minus eneses, kust tulebki otsingutega alata. Milline on minu mina-olemus, minu hea ja halb pool? Kas ma armastan ennast nii palju, et näen end just siin ja praegu Jumala imelise loomingu, teades, et Tema armastab mind sellisena, nagu olen ja on ikka mu ligiduses, kui ma ka Tema peale ei mõtle? See suhe on armastuse suhe ja nii pole ma kunagi üks, sest mul on, kes mind hoiab ja kaitseb. Minu vastuarmastus püsib tänuhinnakuses ja südamepalves hetke oskusi ja teadmisi mööda, eesmärgiks olla Jumalale meelepärane laps. Seepärast püüan leida ka inimsuhetes armastavat iseennast, oma perekonnas, töökaaslastes, sõprades, ko-

Laagrilised Haapsalu Maria-Magdaleena kirikus.

guduses ja mujal tajuda ümbritsevat puudutusest ja ikka suhtes Jumalaga. Ennast üksi jättes olen nõrk ja siis on üsna ruttu kiusaja kiusatustega ligi ning kurb, kui ma ise seda enda ja teiste meelehärmiks kohe ei märkagi. Kiusajale lausa magustoiduks on ebakindlus ja hirm.

Jumalariigi võtmeks on armastus. Jumalariigi otsingul kaob ükskõiksus, sest avatud südamega elades tundetust pole, on kas kurbus või rõõm ja mõlemat seda suuremalt, mida sügavamale iseendasse jõuan, mida lähemale taevariigi nähtamatule piirile lähenen. Kuigi piiri kui sellist sellel ri-

gil pole, on see nõndaviisi väljendudes ehk natuke selgem, saamaks aru liikumisest iga- vesse ellu viival teel.

Meeles tuleb pidada, et Jumalariigi otsingul liiga innukaks ei mindaks, sest mõtteummi- kus sipeldes võib Jumalariigi leidmise asemel leida ennast hullumajast või hullelmal juhul end hoopistükkis kuhugi teadmatusse ka- tada. Kui ümber on head sõbrad ja toeks preester ja kogudus, on otsimise tee kindlam. Jumal ulatab abikäe kõigile, kes on Tema riigi poole teel. Lootust annab Jeesuse esimene kuulutus „Parandage meelt, sest taevariik on lähedal.” (Mt 4:17). Iga Jeesuse Kristuse

kuulutussõna on otsijale toetuseks ja abiks, Ta on andnud vastused küsimustele ja juhitanud kätte õpetused ja juhised, oma elu ja eeskujuga teinud võimalikuks võimatu, taastades elava suhte inimese ja Jumala vahel.

Laagrilistest abiliste käte jõul sai kirik kevadsäravaks. Rõõm oli koos palvetades teenida ja tunda ühtsust, saades osa õhtu- ja hommikuteenistustest ja püha Egiptuse Maria pühapäeva liturgiast. Täname teenijaid preester Jüri, diakon Aabrahami ja lugejat Antoniust. Jumala õnnistust Leena Helenale, tervist ja jaksu edaspidiste laagrite korraldamiseks.

Suvelaager Karulas 3.–9. juulini

Preester Jüri Ilves

Seekordne suvelaager Karula laagrikeskuses toimub 3.–9. juulini.

Laagrist on oodatud osa võtma kõik huvilised, olenemata vanusest ja perekonnaseisust. Laagrit kandvaks teemaks on „Traditsioonid”. Teemat aitavad lahata metropoliit Stefanus, piiskop Eelija ja kaasvaimulikud eri kogudustest. Lisaks lustime suvises Lõuna-Eesti looduses, spordime, matkame, mängime ja kiidame Issandat ühistel jumalateenistustel.

Osavõtusoovist anna palun teada hiljemalt jaanipäevaks e-mailile:

georgius@maria-magdaleena.ee või telefonil 5301 5251.

Osavõtutasu on 300 krooni inimese kohta. NB! Peredele soodustused: laps kuni 7 aastat – tasuta, 7-12 aastat – 150 krooni, 13-17 aastat – 200 krooni, pereema ja -isa – à 250 krooni.

Uut EAÕK kaupluses

Ilmunud on ajakirja Usk ja Elu 8. number, millest saab lugeda patriarh Bartholomeose artiklit looduskeskkonna hoidmise ja selle teoloogilise tähenduse kohta ning tema sõnavõttu Euroopa Kirikute Konverentsi 50. aastapäeval, samuti metropoliit Stefanuse mõtteid paguluse olemusest koos

tagasivaatega selleteemalisele kongressile Roomas, lisaks ka paavst Benedictus XVI avakõnet sel kongressil. Kristlikku lootust mõtestab Tirana ja kogu Albaania peapiiskop Athanasios, püha Patricku elulugu ja tema „Rinnakilbipalvet” tutvustab preester Sakarias Leppik. Kunstilehekülgedel saame osa Siiri Tamla loomingust. Ajakirja saab osta EAÕK kogudustest ning Tallinna Püha Siimeoni ja Naisprohvet Hanna piiskopliku kiriku kauplusest (Ahtri 5).

Kauplusest saab osta ka EAÕK vanemaid trükiseid, samuti saabus sinna eelmisel kuul lai valik uut kaupa Kreekast: ikoonid, õlilambid, erinevad viirukisordid jpm.

Eesti Õigeusu Noorte Liidu kodulehekülj: www.eonl.ee/index.php

Metropoolia

Peatoimetaja: Madis Kolk (madis.kolk@eaok.ee); välistoimetaja: preester Sakarias Leppik; lastelehe toimetaja: Edith-Helen Ulm; tõlked vene keelde: preester Stefan Fraiman; tõlked prantsuse keelest: Tiina Niitvägi-Hellamaa, Mariina Viia, Margus Ott; keeleteoimetaja: Epp Väli; kujundaja: Inga Heamägi; EAÕK Kirjastus, Wismari 32, Tallinn 10136; interneti lehekülgi: www.orthodoxa.org (rahvusvaheline); www.eaok.ee (eesti)